ДЕБЪРСКИ ГЛАСЪ

ПЕРИОДИЧЕСКО СПИСАНИЕ

БРОЙ 6 БРОЙ

НОЕМВРИИ 1943 ГОД.

ИЗДАВА

ДЕБЪРСКОТО БЛАГОТВОРИТЕЛНО БРАТСТВО

Печатница „РОДОПИ" — София

Въ библиотеката на Братството
има на разположение сп. „ДЕБЪРСКИ ГЛАСЪ"
отъ брой 1 до брой 6.

Къмъ сжщото списание, въ отдѣлни книжки,
има следнитѣ приложения:

Къмъ брой 1 — **Гр. Дебъръ и неговото основание**

Къмъ брой 2 — **Монахътъ Иоанъ Дебранинъ**

Къмъ брой 3 — **Дебърската епископия**

Къмъ брой 4 — **Карта на Дебърско**

Къмъ брой 6 — **Ликоветѣ на Н. В. Борисъ III, Царь-Обединитель и Симеонъ II, Царь на Българитѣ**

и отдѣлната книга **Въ политѣ на Македонскитѣ Алпи**

Съдържание на бр. 6.

1. Борисъ III — Царь-Обединитель (портретъ).
2. Н. В. Симеонъ II — Царь на Българитѣ (портретъ).
3. Единични българи, които плакаха, но не се поклониха.
4. Траурното заседание на Братството.
5. † Янко Тасевъ Гьоревъ.
6. Патронниятъ праздникъ на Братството (Св. Духъ) 1943 г.
7. † Христина Христова Атанасова.
8. Дебранинътъ-майсторъ е първиятъ народенъ будителъ.
9. Сѣники надъ Дринъ (стихотворение).
10. † Евстатий А. Чальовски.
11. Скжпи жертви.
12. 31 година отъ бойното минало на I-ва Дебърска дружина отъ Македоно-Одринското опълчение.
13. Животъ на Братството.

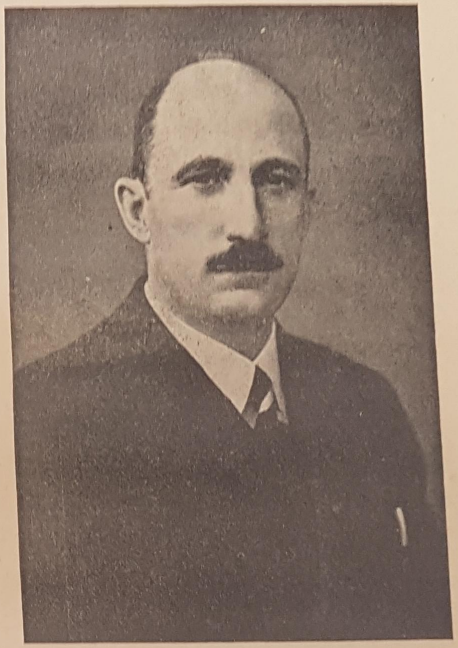

БОРИСЪ III – Царь-Обединитель

1894-1943

Н. В. СИМЕОНЪ II - Царь на Българитѣ

Встжпилъ на престола на 28. августъ 1943 год.

Брой 6. София, ноември 1943 год. Цена 15 лв.

ДЕБЪРСКИ ГЛАСЪ

ПЕРИОДИЧЕСКО СПИСАНИЕ

ИЗДАВА
ДЕБЪРСКО БЛАГОТВОРИТЕЛНО БРАТСТВО — СОФИЯ

Еднички българи, които плакаха, но не се поклониха...

Кой не е говорилъ, кой не е разказвалъ на по-младитѣ за Царя на българитѣ? По всички краища на българската земя, следъ смъртьта му, ливнаха спомени за живота и дѣлата Му. Царь Борисъ III неуморно кръстосваше българската земя и навредъ остави незаличима следа въ душитѣ на българския народъ, а особено въ новоосвободена Македония. Скопяни никога нѣма да забравятъ стройната фигура, сладката речь, чута отъ балкона на Военния клубъ отъ своя любимъ Царь-Обединитель. Всички македонски българи отъ всички краища на Македония копнѣеха отъ желание да Го видятъ, да Му се радватъ, че българскиятъ Царь Борисъ III е стжпилъ на македонска земя, като Царь-Обединитель.

Съ сжщата вѣра и копнежъ живѣеха и неосвободенитѣ българи въ политѣ на Шаръ, Бистра, Кърчинъ, Осогово, Ябланица.

Но, уви! Камбанниятъ звънъ разнесе вестьта за смъртьта на Царь Борисъ III и въ тѣзи краища; българитѣ тамъ плакаха, безъ да могатъ да се поклонятъ на своя любимъ Царь, безъ да си вематъ последно сбогомъ, както това стори цѣлиятъ български народъ отъ всички краища съ масовото поклонение на делегации и граждани предъ тлѣнитѣ останки на О'Бозѣ починалия Царь-Обединитель.

Безкрайната върволица отъ граждани и селяни не спре денонощно да минава презъ шесттѣ безкрайни дни на благоговѣйно поклонение предъ саркофага на Великия Царь. Дълбоката скръбь отъ голѣмата загуба на любимия български Царь бѣ изписана по лицата на всички. Съ пълни очи съ сълзи всѣки българинъ отдаваше последна почить къмъ паметьта на своя любимъ Царь-Обединитель.

А българитѣ отъ Дебъръ, Струга, Галичникъ, Тетово и други поробени краища плачеха, неможейки да дойдатъ да се поклонятъ, да донесатъ росни цвѣтя и китки отъ Шаръ, Кърчинъ, Осогово и други планини, да запалятъ вощена свѣщь предъ тленнитѣ останки на О'Бозѣ починалия Царь-Обединитель.

Българитѣ отъ неосвободенитѣ още български земи знаятъ, че Царь Борисъ III умрѣ, но тѣ знаятъ и ще помнятъ Неговитѣ завети — Да бждемъ единни и сплотени и чрезъ единение на българския народъ — Велика и цѣлокупна България.

Царь Борисъ III умрѣ, но остави на българския народъ младия Царь Симеонъ II, който да крепне и расте съ идеалитѣ на своя Августейши баща за обединението на цѣлия български народъ и за радость на тия, които плакаха, но не се поклониха.

Корабъ.

ТРАУРНОТО ЗАСЕДАНИЕ НА БРАТСТВОТО

По случай неочакваната кончина на Н. В. Борисъ III Царъ на българитѣ, настоятелството на Дебърското благ. братство на 31 авг. 1943 г. е имало траурно заседание. На сжщото заседание председателътъ на братството, о. з. полковникъ Стаматъ Стаматовъ, е произнесълъ следното слово:

Господа,

На 28 августъ 1943 год. въ 16 ч. и 22 мин. България загуби своя любимъ Царь. Неутешима печаль заля цѣлата българска земя по загубения всенародно обичанъ, смѣлъ и мждъръ водачъ.

Колкото миналото на България бѣше мрачно и неустойчиво въ време поемането кърмилото на нейното управление, презъ сждбоносната 1918 година, отъ Негово Величество Борисъ III, Царь на българитѣ, толкова Неговото управление бѣше оживително, ободрително и обнадеждително за великото бждеще на България.

Въ продължение на четвърть вѣковни усилия на мждрость, прозрение и смѣлость, Той насочи държавата въ нейния спасителенъ пжть, стана неинъ истински Водачъ, проучи пулса на своя народъ, стана неговъ Водитель-Синъ, повдигна авторитета на държавата предъ външния свѣтъ, подготви и постигна идеалитѣ на българския народъ — неговото обединение, и България доби име и честь на Велика държава.

По отношение неговото културно дѣло — то е толкова голѣмо и разнообразно, щото историята ще запише безсмъртното Му име и ще постави неговия ликъ между най-достойнитѣ български царе.

Сждбата къмъ многострадалната България се показа жестока, изпитанието ѝ е тежко и горчиво, но това изпитание, дано Богъ даде, да не сломи българския народъ, който, обединенъ въ завета на покойния Царь-Обединитель и окрилянъ отъ младенческия образъ на Неговия шесть-годишенъ наследникъ, Негово Величество Симеонъ II, Царь на българитѣ, се сплъти около Неговия скиптъръ, за да се покаже достоенъ на заветитѣ на Великия Царь-Обединитель. Царьтъ-Обединитель не забравяше и неприобщенитѣ български покрайнини отъ Македония, между които бѣше и Дебърско.

Дано Всевишниятъ ощастливи българския народъ, продължи г. Стаматовъ, и дарува крепко здраве, сила и несломима мощь на младия ни любимъ ***Царь Симеонъ II,*** да растне и крепне, за да продължи епохалното дѣло на Блаженопочиващия Си баща и подобно на Великия Си предшественикъ ***Царь Симеонъ I,*** да отбележи новъ златенъ вѣкъ за българитѣ.

Нека да пребжде паметьта на Великия покойникъ ***Царь Борисъ III - Обединитель,*** който се пресели въ вѣчностьта на 28 августъ, сжбота, 1943 година въ 16 часа и 22 минути, като сжщото време постжпва на престола Неговия синъ, Престолонаследника, подъ името: Негово Величество ***Симеонъ II, Царь на Българитѣ.***

Царь Борисъ е мъртавъ.—

Да живѣе Царь Симеонъ!

Да живѣе България!

Да живѣе българския народъ!

Следъ словото на г. Стаматовъ, настоятелството единодушно реши:

1. Да издаде книжка 6-та отъ периодичното списание „Д. Гласъ“ и сжщото да се посвети на Великия Покойникъ — ***Н. В. Борисъ III,*** Царь на българитѣ.

2. Братствената организация отпуща отъ скромната си каса петь хиляди лв. за бедни братствени членове, която сума да се раздаде по приготвенъ списъкъ въ деньтъ на четиридесетницата отъ смъртьта на Великия Покойникъ.

Всѣки дебранинъ е длъженъ да взима дейно участие въ живота на братството. Това се отнася особено за по-интелигентнитѣ наши съграждани!

На 11. юлий т. г. отъ зла болесть почина видниятъ почетенъ братственъ членъ

ЯНКО ТАСЕВЪ ГЬОРЕВЪ.

Смъртьта на тоя виденъ членъ на братствената организация, предприемачъ и общественикъ, дойде неочаквано, защото малцина знаеха, че той отъ известно време страда отъ сериозна болесть. По тая причина неговата кончина изненада неговитѣ: близки; приятели, другари и познати. За братството е една тежка загуба, защото отне живота на единъ отъ неговитѣ почетни членове, който като бившъ председатель на братственото настоятелство има своитѣ заслуги въ постигане целитѣ на организацията.

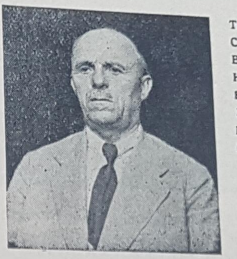

Янко Тасевъ Гьоревъ

(1876-1943 год.

Роденъ въ най-западнитѣ предѣли на българската земя, южното и видно село Нерезе — Дебърско, синъ на героичната фамилия Гьореви, той носѣше добродетелитѣ на своята фамилия и на своя роденъ край. Неговитѣ чувства къмъ своя поробенъ край, дебело подчерта презъ цѣлия си животъ, съ подкрепата, която даваше и материално и лично въ величавата борба за неговата свобода. Неговата материална данъ чувствително засилваше дейностьта на борбата и съ това доказваше своитѣ родолюбиви чувства къмъ поробената си Родина. Участието му, като редникъ въ освободителнитѣ войни, 1912—1913 год., въ ***Македоно-одринското опълчение*** и 1915—1918 год. въ ***Македонската дивизия,*** даде и лично своята данъ.

Янко Тасевъ по занятие, като дебранинъ, майсторъ-строитель, презъ цѣлия си животъ, благодарение на своя интелектъ, трудъ и спестовность, създаде едно материално състояние, и положение въ обществото, които го поставиха въ първитѣ редове на неговитѣ другари. Нѣщо повече, зародиша на неговото сѫществуване бѣше мждростьта въ живота му, да упѫтва и дава насока въ всѣко начинание.

Положението, което държеше и заемаше между другаритѣ го постави на предно място въ братствената организация, на нѣколко пѫти да ржководи нейнитѣ дѣла. За благодарвость, за положения трудъ и подкрепа, каваше на братствената организация, отъ другаритѣ си бѣ провъзгласенъ за ***почетенъ братственъ членъ.***

Последнитѣ години той се оттегли на почивка, радваше се на своето домочадие. Вѣрно, неговитѣ години не вдъхваха опасность за живота, но неговото тѣло, не можа да издържи загнѣздилата се неизлѣчима болесть и той на 11. VII. 1943 г. въ имението си, с. Банкя, Соф., преда Богу духъ, заобиколенъ отъ неговитѣ ближни. Присѫтствието на опѣлото на неговитѣ приятели, другари, почитатели и познати показа, че ***Янко Тасевъ Гьоревъ*** се ползуваше съ име и честь и всѣки искаше да изкаже съболѣзнуванията си на семейството му. Необходимо нуждно е да се каже, че ***Янко Тасевъ Гьоревъ***, ако има да скърби за нѣщо, то е, че не можа да види своя край свободенъ. Надеждата му бѣше въ бъдещето. Жестока съдба, той не можа да дочака събитията. ***Янко Тасевъ Гьоревъ*** остави спомени не само между насъ, но и за потомството въ архивата на братството, съ което се ознаменува неговото име.

Въ църквата, следъ опѣлото му, говориха за неговия животъ и дейность: Отецъ Ключковъ, председателя на братствената организация о. з. Полковникъ Ст. Стаматовъ, председателя на Софийското браншово градостроително сдружение и председателя на съюза на предприемачитѣ-строители въ България. Всички говорившти изтъкнаха неговитѣ заслуги, специално по строителното дѣло и неговата видна обществена и братствена дейность.

Нещастието винаги сближава хората. Нашиятъ роденъ край преживѣва по настоящемъ най-трагични минути отъ своя животъ. Нека въ тоя моментъ ние, отъ свободното Отечество — дебрани, бъдемъ обединени около организацията. Чрезъ нея ние ще бъдемъ по-близко до болкитѣ на изнемогващитѣ наши братя — въ родно Дебърско.

Патронниятъ праздникъ на Братството (Св. Духъ) 1943 г.

На 15 юний т. г. — Св. Духъ — както всѣка година, така и тая, братството отпразднува своя патроненъ праздникъ.

Тазъ годишното отпразднуване съвпада заедно съ една свѣтла дата изъ революционнитѣ борби на нашия край — четиридесеть годишнината на дебърската чета, подъ водачеството на войводитѣ **Максимъ Неновъ и Димитъръ Стефановъ.**

Братството отпразднува тоя праздникъ съвмѣстно съ братствата отъ най-западнитѣ покрайнини, съставляващи Дебърската епархия: Галичко-Рѣканско и Кичевско благотворителни братства. За по-доброто отпразднуване на сжщия праздникъ нашето братство покани на нѣколко заседания представители на горнитѣ братства, въ които заседания биде изработена програмата. Отдѣлно отъ това, настоятелството на братството направи всичко възможно — чрезъ пресата, чрезъ отдѣлни писма до нѣкои сродни намъ организации, за да може тоя праздникъ да бжде отпразднуванъ както подобава. И действително, въ резултатъ на тая дейность, праздникъть биде отпразднуванъ много тържествено — като се иматъ предвидъ днешнитѣ условия. Следъ Божествената служба въ цѫркватa „Св. Недѣля", която бѣше препълнена отъ народъ, председателтъ на братството г. Ст. Стаматовъ произнесе слово, за праздника и за деньтъ на Македония, защото Св. Духъ е и день на Македония и за геройскитѣ подвизи на шепа смѣлчаги преди 40 години на върха „Чавкитѣ". Следъ словото на г. председателя, бѣ направена снимка, отъ столични журналисти. Следъ снимката една часть отъ мнозинството, по покана на настоятелството, се отби въ ресторанта подъ канцеларията на братството, кѫдето се даде по чаша за случая. Къмъ 1 часа по обѣдъ, следъ изпѣването на нѣколко пѣсни отъ **Баба Наста** и група млади дебрани, праздника завърши съ подходяща речь отъ председателя на съюза на Мак. благотворителни братства — г. К. Николовъ

На 25 септемврий т. г. въ гр. Дебъръ е починала, следъ дълго боледуване, нашата съгражданка и голѣма родолюбка ХРИСТИНА ХРИСТОВА АТАНАСОВА, на 64 год. възраст.

Покойната е съпруга на видния нашъ съгражданинъ, г. Христо Атанасовъ, който е известенъ между нашата емиграция, като единъ голѣмъ родолюбецъ, прилагайки на дѣло родолюбието си, като остана и до днесъ да живѣе въ родния ни край.

Заслугитѣ на покойната Христина Хр. Атанасова къмъ нашия край сж голѣми. Като една отъ най-интелегентнитѣ жени въ Дебъръ, тя е била винаги въ помощь на младата наша дебранка по отношение на нейната просвѣта и възпитание. Години наредъ тя събираше около себе си млади дебърски девойки и ги учеше и възпитаваше въ родолюбие и домакинска подготовка. Съ своя бистъръ умъ, тя даваше правилна подготовка на бждещи добри съпруги и майки. Самата тя, майка на 8 деца, бѣше живъ примѣръ на едно рѣдко образцово семейство въ Дебъръ, а нейната амбиция бѣше да има повече такива семейства, повече образовани и възпитани жени въ Дебъръ.

Не по-малка е нейната заслуга и въ запазване на семейнитѣ нрави въ нашия роденъ градъ. Като съпруга на Хр. Атанасовъ, който заемаше 20 години службата първи секретарь и сждия на Дебърската митрополия, тя бѣше като първа негова помощничка въ работата му.

Нека паметьта ѝ бжде вѣчна и Богъ успокои душата ѝ, а дѣлата ѝ служатъ за примѣръ.

Ст. Стаматовъ
о. з. полковникъ

ДЕБРАНИНЪТЪ-МАЙСТОРЪ
Е ПЪРВИЯТЪ НАРОДЕНЪ БУДИТЕЛЬ

Човѣкътъ-българинъ, който остави името на своя занаятъ, записано въ историята на нашето минало, като майсторъ-строитель, е дебранинътъ.

Името майсторъ и дебранинъ сж синоними, еднозначущи. Всѣки, който говори за майсторъ си представлява дебранинътъ, а всѣки, който говори за дебранинъ, си представлява майсторътъ, който олицетворява разнитѣ строителства, до така наречените днесъ изкуства.

Природата на неговия роденъ край — Дебърско, характера на която се е отразявалъ и е насаждалъ върху психологията на неговата душа творчески прояви съ артистиченъ духъ, въ който е въплотена тънката наблюдателность и естетичния художественъ усѣтъ, внимание и вѣщина. Ако Дебърско е имало нѣщо съвсемъ свое, това е неговия майсторъ, който имаше и има свой маниеръ и стилъ въ живота, той имаше и има даже и свой езикъ. Майсторътъ въ Дебърско се е раждалъ и ражда такъвъ. Изкуството майсторлъкъ се е предавало и предава на поколѣнието чрезъ кръвьта и диханието.

Ако се изучи миналото, въ това отношение, на малограмотния, но високо-културния самоукъ майсторъ-дебранинъ, ще се види, че той е стоялъ природно на едно високо ниво и е могълъ да създаде истински школи въ всичкитѣ отрасли на строителството, па даже и на изящнитѣ изкуства, които тогава сж се наричали занаяти. Въ турската империя, предимно Балканитѣ, нѣма монументална постройка, въ която сводоветѣ да не сж заемали предно мѣсто, като: кжщи, църкви, джамии, минарета, мостове и пр., както и тѣхнитѣ украси, да не сж строени отъ майстора-дебранинъ. Наистина, нѣщо чудно, като се има предъ видъ, че окото, само вѣрното око на майстора е било достатъчно да се начертае на земята, която му е служила за книга, а бастуна му за моливъ, плана на известна сграда. Въ това око сж се криели законитѣ на статиката и всичко, което днесъ съставлява цѣлата огромна строителна наука. Да, това, което строилъ дебранинътъ, носило елементитѣ на Вѣчностьта и всичко това е правилъ, съ: чука, теслата, длетото и пр. примитивни инструменти, съ които творилъ паметницитѣ. Въ всѣка предприета работа е влагалъ личното свое достоинство и това на неговата професия. Своето име и своята честь, като майсторъ на известенъ занаятъ, е държалъ високо. Той считалъ, че най-голѣмата награда за него е моралната — личното нравствено удовлетворение, за честно и акуратно изпълнение на известна работа. Материалната страна е била оставяна винаги на заденъ планъ. Майсторътъ-дебранинъ, отъ детинството възпитанъ религиозно, е билъ силно набоженъ и привързанъ къмъ вѣрата, къмъ религията, къмъ православието и затова намиралъ най-голѣма наслада, презъ свободното време, да пѣе на разни гласове тропаритѣ на разни светии. Знаелъ на изустъ цѣлото Богослужение по праздницитѣ.

Въорженъ съ тия технически познания и субективни разбирания и вѣрвания, майсторътъ-дебранинъ обикалялъ, като гурбетчия, разнитѣ градове на турската империя и съсѣднитѣ ней държави. Водилъ съ себе си и малолѣтнитѣ момчета, за които се грижилъ да имъ даде не само своя занаятъ, но ги е пращалъ и на училище тамъ, кждето е имало, а тамъ, кждето е нѣмало, ги е училъ килийно, защото всѣко негово занятие, а и личния му животъ, изисквали непременно знанието да се чете и пише. Нагледенъ примѣръ имаме съ Солунъ. Дебранитѣ отварятъ килийно училище още въ 1832-3 г., като за учитель наематъ отъ руския метохъ монахътъ Исайя. Това училище даде потикъ да се образува въ 1869-70 г. „Майсторския еснафъ", съ повече отъ 400 члена, глави на семейства и то само дебрани, на мѣстото на „Терзийския еснафъ", образуванъ още въ 1817 г., сжщо само отъ дебрани, за да представляватъ по-голѣма сила предъ властьта и да искатъ следъ това да имъ се разреши да отворятъ: църква, училище и община.

Плакокнижницата е единъ документъ, запазенъ въ църквата „Св. св. Кирилъ и Методий" въ Солунъ, написана на български езикъ съ славянски букви още въ 1817 год., съдържаща имената на всички живи и умрѣли членове на тогавашния „Терзийски еснафъ" (Вижъ в. „България", брой 18 отъ 13 май 942 г. „Възраждането на българщината въ Солунъ". По оставенитѣ бележки за отварането на българско училище въ 1861 г., отъ Вельо Негревъ, професоръ Иорданъ Ивановъ го сравнява съ Отца Паисия, „Постъ скриптумъ" — 6 февруарий 1874 год.

Вѣрно, турската власть е била много благосклонна къмъ тия Терзийски и Майсторски еснафи, които представлявали и едно голѣмо мнозинство отъ дебрани. А така, както сж били създадени и организирани тия занаятчийски еснафи въ сдружения, наречени Терзийски и Майсторски еснафи, признати и уза-

конени отъ турската власть, сж имали доста голѣми права и привилегии. Тѣ започватъ да играятъ важна роль въ духовно, политическо, а особено въ народностно отношение по възраждането на българщината въ Солунъ. На тѣхъ се дължи отварането на църква, училище и община, а сжщевременно признаването на българската народность въ центъра на гърцизма — Солунъ.

За тая група дебрани говори слависта В. Григоровичъ още въ 1844 год., която група му е направила впечатление, поради своя славянски говоръ, своето мнозинство и съ своето облѣкло.

1. Майсторъ Манолъ (в. „Миръ“ бр. 11,217 отъ 1937 г.), който е строилъ Султанъ Селимъ джамия въ Одринъ, презъ 1566-1574 г. и за когото нашата Дирекция на авиацията бѣше обявила награда за написването разказъ или поема, като първи лѣтецъ, е дебранинъ.

2. Колю Фтичето е сжщо майсторъ-строитель — дебранинъ, славата на когото не е помалка отъ Майсторъ Манола.

3. Сжщо така е дебранинъ строителтъ на общинската баня въ Самоковъ Хаджи Алексий, още въ 16 в., въ гроба на наследника на когото е погребанъ будителя иеромонахъ Паисий. „Какъ е строилъ тоя Хаджи Алексий знаятъ най-добре тия, които преди нѣколко години трѣбваше да я разрушаватъ, за да направятъ на нейно мѣсто площадъ“, казва писачътъ въ броя отъ 2 май 1943 г. в. „Миръ“.

4. Инженеръ Хр. Станишевъ, брой 2 отъ периодическото списание „Дебърски гласъ“, 1937 г., пише: „Въ Кукушъ имахме семейство Дебрелиеви, родомъ отъ Дебърско, на което се чудѣха кукушанитѣ, когато планирваше и трасирваше сградитѣ. По-сетне, когато дойдохъ въ София, видѣхъ, че тѣ — дебранитѣ, първостепенни дюлгери, завладѣли строителството въ София“.

5. „Занаятчийска кооперативна беседа“, бр. 4 отъ 1941 г., пише: „Въ гр. Несебъръ, чутъ-ли не, има повече църкви, отъ колкото кжщи, строени отъ заточени благородници отъ Цариградъ и само една църква не е била строена отъ тия благородници гърци. Тая църква е била известна подъ името „Св. Иванъ алитургетосъ“ (неосветенъ) или „Св. Иванъ Приморски“. Тя е била построена на брѣга на морето, наблизо до тѣсния входъ за града. Църквата е строена отъ българския царь Иванъ Александъръ и е била единичка църква, строена презъ времето на българската власть до падането подъ турското робство. Споредъ легендата, майсторътъ, който ржководилъ постройката, паднѣлъ и се убилъ, та църквата останала неосветена (алитургетосъ).

Презъ турско време е била складъ на дървенъ материалъ. Пакъ по предание, този дървенъ материалъ ѣе е запалилъ и църквата изгорѣла. Стенитѣ, обаче, сж запазени добре и по тѣхъ днесъ може да се разчете, какъ българското е било включено, и то много съзнателно, при нейния строежъ. Строена е отъ зеленъ айтоски камъкъ, три реда камъни, четири реда тухли. Върху известни, издадени малко навънъ камъни, сж изваяни разни фигури. На единъ камъкъ има изваяна глава на светецъ. Може би, това е главата на св. Ивана. На другъ камъкъ има снопъ и птиче, което кълве зърна. Снопътъ е символъ на плодородие по тая българска земя. Фигуритѣ сж много ясни, запазени сж и сега добре. Тѣ говорятъ, че каменодѣлството и по-специално, ваятелството, сж били на завидна висота. На другъ камъкъ има изваяна лилия. Може би това е символъ на чистосърдечие, може би е символъ на нѣщо друго. Това не е толкова важно. Важно е, че грубиятъ дюлгеринъ отъ Дебъръ е ималъ сърдце на поетъ. А че майсторътъ на тая църква е билъ отъ Дебъръ, въ това нѣма никакво съмнение, макаръ че за това нѣма запазенъ документъ, нито нѣкакъвъ договоръ. Майсторътъ се е погрижилъ, та е оставилъ единъ много красноречивъ знакъ. На единъ отъ изваянитѣ камъни е издълбалъ шевица отъ Дебъръ. Гжлъбътъ, изобразенъ майсторски на камъкъ, е символъ на Св. Духъ. На другъ камъкъ има изобразени двѣ лъвчета съ кръстъ.

Църквата е строена презъ 1341-1345 г. Тя е паметникъ не само на строителна техника, тя е не само археологическа ценность, не е само свидетель на усилията на българската власть да се противопостави и въ духовно отношение на гръцкото влияние и да дѣли мегданъ съ гръцката култура, но е и паметникъ на съвършенство на българския строителенъ гений, на българския майсторъ-занаятчия“, ние ще прибавимъ — дебранинъ.

Безъ да правимъ повече цитати отъ други паметници, останали отъ ржката на майстора-дебранинъ, привличаме вниманието на читателя върху изнесеното до тукъ, за да направимъ следнитѣ изводи: Ако строежа на църквата е паметникъ на съвършенство на българския строителенъ гений на дебранина-строитель, то каменодѣлството, собствено казано, ваятелството е първостепенна творческа проява, сжщо така на малограмотния-самоукъ — майсторъ-дебранинъ, надаренъ съ артистиченъ талантъ и съвършенъ усѣтъ къмъ изящното. Неговъ другарь е рѣзбарьтъ. Първиятъ твори фигуритѣ на камъкъ, а вториятъ — на дърво. По изящество и еднитѣ и другитѣ сж творения на висококултурния-малограмотенъ-самоукъ-майсторъ-дебранинъ, ржката на когото твори, а въображението надхвърля книжовната ученость и представа. Всѣки може да схване, че изображението на фигуритѣ може би по-лесно да се

постигне на дърво, отколкото на камъкъ, защото дървото по-лесно се дълбае, а и може да се настави, когато това не е възможно на камъкъ. Всѣки случай въображението, което работи по рисунка, пакъ направена отъ тоя самоукъ-майсторъ — дебранинъ и ржката, тръбва да работятъ майсторски, и въ единия и въ другия случай.

За да се извърши ваятелска или рѣзбарска работа на камъкъ или на дърво, има нужда отъ моделъ. Тоя моделъ изобразенъ или нарисуванъ на книга дава представа за живописта на тоя съ чудна фантазия въ своето въображение: малограмотенъ-самоукъ-майсторъ-скулпторъ-живописецъ-ваятелъ или рѣзбаръ—дебранинъ.

Отъ известно време мнозина писачи: г. г. Асенъ Василевъ, дръ Ас. Крайниковски, П. Кънчевъ, Д. П., Тодоръ Крайничанецъ въ в. в. „Зора“ и „Слово“, и книгитѣ „Рѣзбитѣ“, и „Македония“, изнесоха творбитѣ на рѣзбаритѣ отъ разнитѣ школи, предимно Дебърската. Не ще съмнение, че това имъ прави честь. Съ тия тѣхни изложения тѣ запознаха читающата публика съ рѣзбитѣ на Дебърската школа, съ личноститѣ-рѣзбари отъ селата на покрайнината Мала рѣка Дебърско. Обаче, за каменодѣлието, специално ваятелството, което вършатъ тѣхнитѣ другари-майстори-дебрани, отъ друга съседна тамъ покрайнина, „Дримколъ“, пакъ Дебърско, селата: Модричъ, Луково, Нерезе, Безево, Пискупщина и Ябланица, не е споменалъ никой до днесъ. Азъ, за да допълня тѣхнитѣ кжси изложения, заехъ се да направя това, като чадо на тия крайща, да обрисувамъ занаятчията-майсторъ-дебранинъ и да го поставя въ сжлбата на будителитѣ и то като първъ народенъ будитель. Мисля, че това име заслужено би се дало на тоя скроменъ-малограмотенъ-самоукъ-майсторъ — дебранинъ не само за неговата професия: строитель, ваятель, рѣзбарь и пр., но и за най важното, че той не се поддаде на асимилаторски чувства, въпрѣки неговото скитничество по чужди страни. Навсѣкжде ревностно, а и съ гордость манифестираше своето: име-българинъ своя говоръ български, своята писменость-българска, своето облѣкло — дебърско и своето искуство — българо-дебърско. (Вижъ периодическо списание „Дебърски гласъ“, брой 2 отъ 1937 год. статиитѣ на г. г. Божилъ Райновъ и Благой Димитровъ).

Сега да кажа: разнитѣ заняти еднакво сж развити въ Дебърско, обаче, известна професия въ нѣкои села е развита по-силно, въ ущърбъ на друга, въ зависимость отъ разнитѣ условия на селото или покрайнината. Така: вѣрно, вънъ отъ професионалното занятие на покрайнината Мала-Рѣка — пастирството, специално млѣкарството и всички продукти, произтичащи отъ него, селата: Тресончe, Осой, Гаре, и Галичникъ, е развито и рѣзбарството, както въ Дримколскитѣ села, особено село Луково, майсторитѣ отъ което село рѣзали и рѣжатъ камъка като сирене и тѣ се считали и считатъ най-добритѣ каменодѣлци-майстори. Тѣ сж били ваятелитѣ на тия фигури по камънитѣ на църквата св. Иванъ „алитургетосъ“, въ Несебъръ. Въ тия изваяни фигури има и такива, които даватъ представа за произхода на майстора-шевицата, вѣрата-кръста и емблемата на българския държавенъ гербъ-лъва. Това сж емблеми, които какъвто и да е занятчия въ Дебърско трѣбвало и трѣбва да ги научи да ги: рисува, шие, дълбае, вае, зида и пр. Знамето съ своя трицвѣтъ: бѣло, зелено и червено, останало въ наследство, като хоругва отъ времето на второто царство въ Дебърско се пазѣше като най-голѣма светиня. На него бѣха поставени тия емблеми, кръста и лъва, изобразяющи вѣрата и народностьта.

Въ Дебърско името българинъ никой не смѣеше да го произнесе, а вмѣсто това българитѣ се наричаха: християни, райя, а не бѣше рѣдкость да се чуе и гяурин-невѣрникъ, отъ устата на мнозина арнауи и турци. Тия емблеми, които майсторитѣ поставяха по разнитѣ строежи, за да покажатъ, че строителя освенъ, че е дебранинъ — шевицата, освенъ че е християнинъ-кръста, но сжщевременно е и българинъ-лъва.

Ако въ миналото, па и сега, би се давало награда, напримѣръ Нобеловата премия, за тия строежи и национални чувства, то тя трѣбва да бжде дадена на дебранина, защото въ него има: компетентность, умение, даровитость и заразително национално чувство. Неговата скромность не отива по-далечъ отъ честно и народностно да изпълни своя дългъ. За това и поговорката е вѣрна: по-коравъ българинъ отъ дебранина нѣма.

Ония наши съграждани, които могатъ и желаятъ да имъ се помѣсти тѣхенъ трудъ въ списанието, да изпратятъ сжщия до канцеларията на братството — пл. Св. Недѣля № 3, София.

Сѣнки надъ Дринъ

Дете бѣхъ. Надъ Дринъ всрѣдъ моста застанѣхъ въ забрава...
Що приказки чудни ромонятъ ми черни вълни!
И слушамъ презъ сълзи, и мжка дълбока ме сдавя —
Тозъ вѣкъ отъ вериги ли бѣше?... Плачъ на жени!

Минаватъ години и чети комити, войводи,
Кланета и бомби, реформи, тероръ, хуриетъ...
Отъ чуждъ край дома се завръщамъ, и нѣщо ме води
Направо на моста на Дринъ — както напредъ.

Въ зрѣлата пролѣть рѣката пияна се плиска
Презъ буйни ливади изъ бухнали въ цвѣтъ дървеса.
В'душа ми надежди се будятъ... Зората е близка
И — знамъ ли що стана — повѣрвахъ тогасъ в'чудеса.

Минаватъ години. И Дринъ отново захвана
Да пѣе пакъ старата пѣсень по стария пжть
И пукна войната и екна балкана...
„Ура“ и „На ножъ!“ — хиляди тигри реватъ...

И днесъ съмъ на моста. Но Дринъ едва се обажда,
Полето пустиня, гората е черна тжга.
Вѣнецъ съ цвѣтнитѣ върхове всичко обгражда,
А душата ми се дави нѣйде близко до брѣга...

С. С.

Евстатий А. Чальовски

На 3 т. м. въ София внезапно, въ разцвѣтъ на пълно здраве, сила и енергия, угасна животътъ на *Евстатий А. Чальовски*, голѣмъ родолюбецъ, народенъ деецъ, стопански дѣятель и общественикъ. Неговиятъ животъ е непрекъснатъ низъ отъ борби за народностно освобождение и обединение и за стопанско преуспѣване. Той бѣ еднакво храбръръ, дисциплиниранъ и сржченъ, както на бойната линия, така и на стопанския фронтъ.

Евстатий А. Чальовски е роденъ въ китния градецъ Галичникъ — Дебърско. Синъ на старъ български родъ, Евстатий още отъ малъкъ проявилъ наследственитѣ сѣмейни добродетели: изключителна работоспособность, непоколебима воля, постояненъ и твърдъ характеръ, смѣлъ борчески духъ, честность, пожертвувателность, които му извоювали още отъ ранна възрасть всеобщо уважение и почитъ. Дългото му странствуване изъ Европа и Америка, укрепватъ неговата воля, обогавяватъ неговитѣ познания и житейски опитъ и създаватъ отъ него единъ мъдръръ, съ желѣзна логика човѣкъ.

Евстатий А. Чальовски още 17 годишенъ юноша взима дейно участие въ македонскитѣ революционни борби. Въ четата на дебърския войвода Максимъ Неновъ и Димитръ Стаменовъ, той проявява изключителна храбрость на 23 май 1903 год., въ голѣмото сражение съ турски войски на Голакъ-планина, на върха „Чавкитѣ“. Съ малко останалитѣ живи свои другари, той успѣва, следъ многочасовъ ржкопашенъ бой, да пробиятъ блокадата и да се изтръгнатъ отъ ржцетѣ на непиятеля. Следъ това той броди изъ македонскитѣ планини, като възстаниқъ съ четитѣ на Константиновъ, Мише Развигоровъ, Ив. Пендаровски, П. Караасановски и навсѣкжде се проявява, като извънредно храбръръ и съобразителенъ. На него се възлагатъ и по-специални задачи. Благодарение на него бива осуетено пленяването на апостола на македонското революционно дѣло Дамянъ Груевъ презъ 1904 год., когато сжщиятъ посетилъ, по организационна работа, дебърския районъ.

Като български гражданинъ, Евстатий сжщо така изпълнява добросъвестно своя отечественъ дългъ. Презъ освободителнитѣ войни 1912—1913 год. той постжпва доброволецъ въ Македоно-одринското опълчение. И тукъ той оставя свѣтла диря, като боецъ и другарь. Презъ свѣтовната война 1914—1918 год., Евстатий, като взводенъ командиръ, участвувалъ въ най тежкитѣ сражения, кждето се отличилъ съ своята безпримѣрна храбрость. Раняванъ нѣколко пжти за своето себеотрицание и преданна служба къмъ Царь и Родина, покойниятъ е награждаванъ съ нѣколко ордена за храбрость.

Следъ войната, той продължава неуморно своята родолюбива дейность. Евстатий бѣше единъ отъ изтъкнатитѣ личности въ македонското освободително движение. Много родолюбиви начинания, предприети отъ македонската емиграция въ България бѣха негово дѣло.

Като стопански дѣятель, Евстатий е виденъ труженикъ въ областьта на родната ни индустрия, като членъ въ много стопански и индустриални организации, той оставя спомени на лоялень колега и личность съ рѣдка компетентность по стопанскитѣ проблеми. Ако Авр. Чальовски е основатель и грѣбнакъ на фабрикитѣ въ София, Бургасъ и гара Искъръ, то неговия синъ Евстатий бѣ умътъ и желѣзната воля на цѣлото това грамадно предприятие. Ето защо е носитель и на ордени за гражданска заслуга.

Като човѣкъ Евстатий бѣ сърѣдка пожертвувателность. Много негови сънародници и съграждани, благодарение на мждри напжтствия и материална подкрепа отъ негова страна, сж днесъ хора съ добро материално състояние. Много отъ своитѣ добри и съвестни работници той издигна до търговци и индустриалци. Много сиропиталища, старопиталища, бѣдни и сираци, както и нашето братство познаватъ щедростьта на този добръръ българинъ.

Преждевременната смъртъ на Евстатий потопи въ скръбь много семейства, на които той бѣше опора. Дебърскиятъ край изгуби своя енергиченъ защитникъ, а родната ни индустрия единъ способенъ организаторъ и ржководитель.

Следъ опѣлото му, за неговия животъ и дейность говориха: Председателитѣ на Македонското опълчение, Илинденската организация, Галичко-Рѣканското благотворително братство и тоя на Дебърското такова.

Миръ на праха на тоя голѣмъ родолюбецъ и радетель за стопанско преуспѣване на България!

Богъ да го прости!

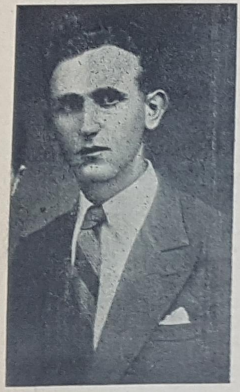

Борисъ Георгиевъ Хаджийски
злодейски убитъ на 17.XII.1942 г. въ родното си с. Кърчища (Деб.)

СКЪПИ ЖЕРТВИ

Родниятъ ни край — Дебърско, изживява черни дни. Безотговоренъ и дивъ поробитель вилнѣе по нашитѣ красиви родни кѫтища и убива, безчести и плячкосва нашитѣ бедни братя. Не се минава день и нощь, безъ да не бѫде оросена скѫпата ни земя съ невинната кръвь на това беззащитно население, което е оставено на произвола на тия дивашки пълчища.

I-ви списъкъ на невиннитѣ жертви, които дава Дебърско:

Име и презиме на жертвата	Възр.	Родомъ отъ	Убитъ на
Вѣрка Стрезева Наумова	30	гр. Дебъръ	17.XI.1943
Ново Ангелковъ Гаджовъ	50	с. Дренокъ	14.X.1943
Димитъръ Григоровъ Недѣлковъ	12	гр. Дебъръ	14.XI.1943
Михаилъ Петровъ Пав. Симоневски	9	гр. Дебъръ	14.XI 1943
Петъръ Данаиловъ Бальовски	32	с. Лазарополе	15.X.1943
Кузманъ Георгиевъ Кърдиальовски	85	с. Росоки	15.X.1943
Ристана Стрезова Стайкова	47	с. Джепища	4.X.1943
Зоранъ Стрезовъ Стайковъ	5	с. Джепища	4.X 1913
Филипъ Матевъ	52	с. Макелоре	30.IX.1943
Иванъ Георгиевъ Петровъ	30	с. Ябланица	7.VII.1943
Митре Ристевъ Ристовски	40	с. Луково	19.VII.1943
Никола Стаматовъ Смакьовъ	36	с. Модричъ	19.VII.1943
Свещ. Иванъ Яковъвъ Поповъ	90	с. Селци-Жупа	11.VII.1943
Стефанъ Филевъ Коларовски	26	с. Жрбеле	29.VI.1943
Банде Матевъ Бланевъ	30	с. Д. Мелничане	11.V.1943
Митре Ильовъ Спасовъ	35	с. Пареше	20.IV.1943
Миланъ Костовъ Йовчевъ	40	с. Луково	5.XII.1943
Гюргья Гьорева Баковска	50	с. Луково	5.XII.1943
Кърсте Ивановъ Дуковски	36	с. Жрбеле	26.VII.1943

Поклонъ, скѫпи покойници, които дадохте своя животъ само за това, че сте Българи!

Да бѫде вѣчна паметьта Ви!

31 ГОДИНИ ОТЪ БОЙНОТО МИНАЛО НА I-ВА ДЕБЪРСКА ДРУЖИНА ОТЪ МАКЕДОНО-ОДРИНСКОТО ОПЪЛЧЕНИЕ

На 17—30 октомврий 1912 год. 1-а Дебърска дружина замина за театъра на войната — Тракия. Нейната численость бѣ отъ 1200 человѣка, всички отъ Дебърския край. Тя получи № 1-и затова, защото бѣ формирана предъ всички други дружини отъ Опълчението. Нейнъ дружиненъ командиръ бѣ покойниятъ Дянко Караджовъ.

Дебърската дружина бѣ въ пълната смисъль доброволческа, защото никой отъ участницитѣ не бѣше служилъ въ войската — всички: стари и млади отъ 15 до 50 год. души, бѣха доброволцитѣ, съ собствено облѣкло.

Доброволцитѣ отъ дружината, разпредѣлени по села спадатъ така: Банища — 12, Безево — 19, Битуше — 37, Брощица — 10, Вапа — 9, Вельо-бърдо — 4, Вичища — 3, Врѣбница — 8, Галичникъ — 92, Гари — 23, Горенци — 12, Граждани — 8, Заборье — 2, гр. Дебръ — 83, Десляни — 4, Дрѣнокъ — 2, Долгашъ — 6, Елевци — 18, Косоврасти — 16, Кочища — 6, Кърчища — 32, Лазорополе — 64, Луково — 60, Макелари — 17, Мелничани — 17, Модричъ — 1, Нерезе — 66, Обоки — 14, Осолница — 1, Осой — 22, Пареши — 17, Пискупщина — 24, Пасинки — 3, Райчица — 6, Росоки — 9, Селце — 18, Сушица — 8, Трескавецъ — 58, Трѣбища — 3, Ябланица — 68 Янче — 2, Жрбеле — 10.

Освенъ горнитѣ, които влизаха въ дружината, имаше и въ другитѣ дружини: Интендантската рота — 15, Интендантството — 2, Картечната рота — 9, Инжинерно-техн. часть — 9, Партизанска рота — 10, Огнестр. паркъ — 4, Лазаретъ — 3, Солунска дружина — 17, Скопска — 62, Кукушка — 10, Одринска — 33, Охридска — 9, Кумановска — 40, Костурска — 6, Велешка 17, Прилепска — 30, Сѣрска — 12 и още въ народ. армия или всичко 288 души.

Дружината даде: убити — 17, ранени — 89, умрѣли отъ болести — 27, а отъ другитѣ дружини: убити — 5, ранени — 23, а умрѣли отъ болести — 2.

Отличилитѣ се отъ дружината бѣха на брой — 83 души, наградени съ ордени за храбрость. Отъ другитѣ дружини — 40 души.

На 30-и ноемврий тази година се навършва 31 година отъ тръгването за бойното поле и по тоя случай да дадемъ изразъ на признателность къмъ загиналитѣ за величието на Отечеството, за да може единъ день да въздигнимъ паметникъ за тия видни чеда на Родината.

Нека бѫде вѣчна тѣхната память.

К. С.

ЖИВОТЪТЪ НА БРАТСТВОТО

Въ историята на человѣчеството страницата на българския народъ е една отъ най-нерадостнитѣ. Отъ вѣкове нашитѣ противници, околни съседи, винаги сж се стараели да го заграждатъ съ черно поле за да го унищожатъ. Но, българския народъ излѣзе „костеливъ орѣхъ", който мжчно дава своята ядка. Благодарение на това свое качество, той води една упорита и продължителна борба и се запази. Въ туй отношение, българинътъ отъ Дебърския край, благодарение на своето географско и гранично положение, съседството и размѣсеностьта съ единъ културенъ народъ, социалнитѣ условия на живогъ, както и вроденитѣ добродетели на неговото население сж били главната причина, щото въ тая борба, той, дебърския българинъ, да държи едно отъ виднитѣ мѣста. Неговата борба, която до днесъ нѣма равна на себе си, и днесъ продължава при най-голѣмо напрежение.

А и въ четиредесеть и петь годишното сжществуване на братствената организация има нѣщо, което заслужава да се отбележи.

Бѣше време, когато това братство бѣше едно голѣмо плодно дърво, на което бѣха израстнали осемь клона: Фердинандъ, Ломъ, Орѣхово, Никополъ, Горна-Раховица, Варна, Пловдивъ и Солунъ. Нѣщо по-вече, тия сдружения-братства, имаха и свой органъ, вестникъ „Дебърски гласъ", редактиранието и списването на когото бѣше възложено на настоятелството на Софийското братство. И днесъ е паметникъ, останалъ отъ годинитѣ: 1909 и 1910 на издаването му, дейность на едни труженици достойни за почитание и уважение, предно мѣсто на които държеше председателя Лазаръ Димитровъ. Друго едно обстоятелство усигури издаването на вестника, образуването на: „Фондъ за издържката на вестника". Последната идея, излѣзла изъ главата на единъ отличенъ и симпатиченъ момъкъ, сега живъ старецъ, касиеръ на братството, Димитъръ Мартиновъ, биде бързо възпринета отъ членоветѣ на настоятелството. Какви резултати се постигнаха съ издаването на вестника сега подробно нѣма да излагаме тукъ, па и нѣма нужда, понеже всичко това бѣ на яве — обществото виде, братството почувствува.

Тежкитѣ събития, които последваха на два пѫти следъ тия години, резултатъ на които бѣше създа-

ването на една голѣма емиграция, пръсната по разни градове на България. Промѣна на хората въ настоятелствата, промѣни и разбиранията за името на братствената организация, разбиранія които не бѣха въ унисонъ съ старитѣ традиции на родния край. Вследствие на всичко това, голѣмото и плодно дърво, трѣбваше да бѫде подложено на насилствена операция — да се раздѣли на две и втората му часть да се нарече „Галичко-рѣканско братство". Това раздѣление, не ще съмнение, бѣ амбиция на известни лица, която амбиция нѣмаше мѣсто въ живота на една, съ голѣма история область, каквато бѣ отъ вѣкове Дебърската. Това обстоятелство, намали ржста на Дебърското братство, безъ да намали неговитѣ историческо-просвѣтни разбирания на членоветѣ му.

Въ общата братствена дейность биде накърнено онова, което по-рано съставляваше силата на дебранина и на Дебърско. За историята и миналото на тая область, не може да има значение образуването на новата, никому неизвестна „Галичко-Рѣканска область"?, защото науката нѣма нищо общо съ амбицията на личности и тя неможе да си пробие пѫть, а само отслабва нашата обща дейность за възстановяването на голѣмитѣ минали спомени, що има Дебърската область. Да почнемъ съ книгата за „Мияцитѣ", книга за която сами „Мияцитѣ" не искатъ да говорятъ. А и за тия за които се пише, ако знаятъ това, не би простили на инициаторитѣ ѝ. Отъ сѫщитѣ тия „Мияци" има просвѣтени личности, които безпристрастно би сѫ произнесли до колко тая книга трѣбва да държи този сепаративенъ езикъ спрямо общото историческо Дебърско. На насъ, не се пада да правимъ този разборъ, защото ще кажатъ че сме заинтересовани. Ще чакаме да видимъ.

Дебърското братство въпрѣки всичко не само запази старото положение, но и зае онова мѣсто между братственитѣ организации отъ Македония, което му се пада, като сѫщевременно се старае, до колкото материалнитѣ срѣдства му позволяватъ, чрезъ периодичното списание „Дебърски гласъ" и неговитѣ приложения, да държи подъ пълна известность обществото и интересующитѣ се за историчното минало и нерадостно сегашно.

Голѣмитѣ политически събития, разиграни презъ първата половина на настоящия вѣкъ, най-много се отразиха на Дебърско, а особено въ последни времена. Следователно, дългъ се налага на всѣки, който борави съ перо, да днесъ такива сѫ всички, да напишатъ видено и разказано и изпрататъ въ братствената канцелария, за да намѣри мѣсто въ списанието. Нищо не трѣбва да остане въ забвение. Ако нашитѣ бащи сѫ одухотворили нѣкое събитие, ние сме длъжни да го оживотворимъ, инакъ всѣки ще чувствува, че не е изпълнилъ своя дългъ.

Умоляватъ се братственитѣ членове при смъртенъ случай да съобщаватъ своевременно въ канцеларияга на братството за случая, за да не се направятъ нѣкои нежелателни опущения по задължението, което има братството къмъ всѣки дебранинъ.

На 17 октомврий т. г. въ канцеларията на братството се състоя конференция, на която се докладва отъ страна на братството за положението на родния ни край.

Въ касата на братството сѫ постѫпили за бедни наши сѫграждани следнитѣ суми: отъ наследницитѣ на починалия братственъ членъ Янко Тасевъ 5,000 лв. Отъ Индустриялната и търговска кѫща „Аврамъ М. Чальовски" 10,000 лв. въ паметъ на починалия членъ на сѫщата фирма Евстати Авр. Чальовски.

Настоятелството на братството изказа своевременно писмено своята благодарность къмъ щедритѣ дарители.

СКРЪБНИ

■ На 13 августъ т. г. се помина единъ отъ старитѣ наши сѫграждани ***Лазаръ Блажевъ*** отъ с. Кърчища — Дебърско. Покойниятъ въ миналото е взималъ живо участие въ живота на братството и има голѣми заслуги за неговото преуспѣване. Въ единъ отъ следущитѣ броеве на списанието ще дадемъ биографични бележки за живота и дейностьта въ братството на покойния.

■ На 24 августъ т. т. изпратихме още единъ отъ старитѣ наши сѫграждани ***Цвѣтко Стояновъ*** отъ с. Косоврасти — Дебърско. Покойниятъ бѣ единъ отъ скромнитѣ братствени членове, който тихо, безъ шумъ, винаги даваше това, което му бѣ по силитѣ. Богъ да го прости.

■ Въ последно време братството се раздѣли съ доста свои стари членове. На 7 ноември т. г. сврьши земния си животъ и нашия сѫгражданинъ ***Алексо Иосифовъ Спасовъ*** отъ с. Кривци — Дебърско. Покойниятъ се ползваше съ добро име всрѣдъ дебърската емиграция и бѣ дългогодишенъ служитель въ Двора на Н. В. Царя. Богъ да го прости.

■ Списанието бѣше готово за печатъ, когато се получи вестьта за внезапната смърть на още единъ виденъ синъ на дебърско ***Аврамъ М. Чальовски.*** Едва се бѣха изминали три месеца отъ смъртьта на неговия синъ, Евстати Авр. Чальовски, отиде си и бащата, като потопи въ дълбока печалъ насъ и близкитѣ отъ семейството. Въ следующия брой на списанието ще дадемъ биографически описания за живота и заслугитѣ на починалия основатель и почетенъ членъ на братството Аврамъ М. Чальовски.

■ На 7 ноември починя въ София добрата наша сѫгражданка ***Катерина Ангелова Филипова.*** Покойната се ползваше съ добро име всрѣдъ нашата емиграция въ Столицата. Богъ да я прости.

КНИЖНИНА

Наскоро ще излѣзатъ отъ печатъ многоценнитѣ книги отъ Ст. Стаматовъ:

1) *„Животъ и дейность на митрополитъ Козма Пречистански“* и

2) *„Животъ и дейностъ на отецъ Архимандритъ Анатолий“*.

Тия две книги даватъ автентични данни за живота и дейностьта на двата наши колосивъ духовнитѣ борби на нашия роденъ край.

Горнитѣ трудове сж подарени отъ автора на Братството и ще излѣзатъ подъ негово издание.

Братството е издало една много ценна и подробна географска цвѣтна карта на цѣлия Дебърски край. Въ нея сж дадени много ясно всички наши кжтчета, отъ кждето всѣки дебранинъ ще си оформи представата за родния му край. Картата е складирана въ канцеларията на Братството и се изпраща срещу минимална сума 50 лева.

Отговоренъ редакторъ: Павелъ Костовъ.

ИНДУСТРИАЛНА КЖЩА

АВРАМЪ М. ЧАЛЬОВСКИ

ЦЕНТРАЛА СОФИЯ — УЛ. „ОТЕЦЪ ПАИСИЙ“ № 81

КЛОНОВЕ: БУРГАСЪ, ГАРА ИСКЪРЪ

Препоржчва своитѣ произведения — шоколадъ, какао, захарни издѣлия, таханъ, растителни маспа, гликоза и млѣко на прахъ.

ИЗПЪЛНЯВА ПОРЖЧКИ ЗА ЦѢЛОТО ЦАРСТВО.

Адресъ за телеграми: ЧАЛЬОВСКИ

„ТВОРЕЦЪ“

СТРОИТЕЛНО КООПЕРАТИВНО ДРУЖЕСТВО

Е

Първа по родъ си въ България кооперативна организация отъ майстори-занаятчии отъ строителния браншъ.

Дружеството е основано презъ 1935 год., до сега е извършило много строителни предприятия.

Сжщото извършва всички видове подземни и надземни строежи. Цѣлиятъ строежъ се извършва отъ майстори — членове на дружеството.

За всѣкакви строителни предприятия, отнасяйте се предварително до дружеството — Телефонъ 18-11, Търг. кооп. домъ, стая 103, I-ви ет.

ЮЧБУНАРСКА

Популярна Банка

СОФИЯ

КРЕДИТНА КООПЕРАЦИЯ

—

СОБСТВЕНИ СРѢДСТВА. . .	120,000,000 лв.
ВЛОГОВЕ и СПЕСТЯВАНИЯ .	430,060,000 лв.
РАЗПОЛАГАЕМИ НАЛИЧНОСТИ	110,000,000 лв.
ПЛАСМЕНТИ	350,000,000 лв.

Банката извършва всички видове операции: ПРЕВОДИ, ИНКАСО, ЗАЕМИ, СКОНТО, ВАРАНТИ, АКРЕДИТИВИ и ГАРАНЦИИ.

Приема влогове при най-износни условия и СПЕЦИАЛНИ ВЛОГОВЕ съ СЕДМИЧНИ ВНОСКИ отъ по 20, 50 и 100 лева.

СТАНЕТЕ ЧЛЕНЪ и СПЕСТЯВАЙТЕ въ ЮЧБУНАРСКАТА ПОПУЛЯРНА БАНКА

МАКЕДОНСКА

КООПЕРАТИВНА БАНКА

МАКЕДОНСКИ НАРОДЕНЪ ДОМЪ

СОФИЯ, УЛ. „ПИРОТЪ“, 5

ТЕЛЕФОНИ: 2-52-26, 2-52-27

—

Банката е основана презъ 1925 г. отъ 77 души членове-основатели.

Къмъ 25 февруарий 1943 г. банката има 4300 члена.

Пласментъ 95,000,000 лева

Влогове 110,000,000 лева

Македонска Народна Банка

АКЦИОНЕРНО ДРУЖЕСТВО

КАПИТАЛЪ 40,000,000 ЛЕВА

ЦЕНТРАЛА СОФИЯ

КЛОНОВЕ: ПЕТРИЧЪ, Г. ДЖУМАЯ, ПЕВРОКОПЪ, СВ. ВРАЧЪ, СКОПИЕ и БИТОЛЯ

Телефони: 2-51-96, 2-51-97

Телеграфенъ адресъ: „Македонбанкъ“

—

Открива текуши дебиторни смѣтки, открива акредитиви срещу доставка на стоки. Варантира тютюни и др. стоки. Сконтира търговски портфейлъ. Приема за инкасо полици платими въ България и чужбина при много изгодни условия. Отпуща заеми срещу залогъ на бѣжански облигации, които приема на хранение, безъ право пазене и се грижи по инкасирането на купонитѣ. Приема срочни и безсрочни влогове при много изгодни лихви и условия. Извършва преводи навсѣкжде въ България и въ чужбина. Издава гаранции за участие въ търгове и предъ частни предприятия. Банката отдава касетки подъ наемъ. Първостепенни кореспонденти въ цѣла България и чужбина.

Народна библиотека София

Сканирано за:

www.strumski.com

Библиотека „Струмски”
е създадена в памет на
загиналите за Родината.

Voivode Dimiter Madjarov before the remains of two comrades in arms killed in the battle of Ferres